

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
Ф А К У Л Т Е Т „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ТЕОРИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО”;

ЗА СПЕЦ: „Всички специалности“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 2;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	195	-

Изготвили програмата:

1.
(Анастасия Станчева, проф. д-р)

2.
(Десислава Серафимовадоц. д-р)

Ръководител катедра:
„Управление и администрация“ (Добрин Добрев, доц. д-р)

I. АНОТАЦИЯ

Теорията на управлението на фирмите е огромна съвкупност от доказали се и устояли на времето виждания - за целите на предприятието и за пътищата за тяхното реализиране, за адаптацията на фирмата към средата и воденето на конкуренция, за взаимоотношенията между ръководители и подчинени, за мотивирането и оценката на труда на хората и много други.

Замисълът на учебната дисциплина „Теория на управлението“ е това да бъде един въвеждащ курс в началото на следването. Той трябва да представи онези основни въпроси, които очертават необходимите дейности и процеси в управлението на фирмите. Трябва да се покажат логическите връзки между отделните явления, дейности и процеси, без които не може да се реализира управление или то не може да бъде успешно. Така се получава една обобщена, но и цялостна встъпителна картина.

Последователността на темите в учебния процес е подбрана така, че да може да се проследи логиката на цялостния управленски процес.

При обучението на студентите се акцентира върху интерактивните методи на обучение, най-вече върху решаване на казуси и ролеви игри. Усвояването на материала се контролира чрез разработване на казуси (в занятието и като домашна работа) и тестове в течение на семестъра.

Дисциплината „Теория на управлението“ се изучава от всички специалности - бакалавърска степен в Университета, както и от магистри от всички специалности, идващи от други области на образованието (дНДО).

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО		3	2	
1.1	Начални понятия			
1.2	Дефиниции на управлението			
1.3	Съдържание на управлението			
1.4	Процес на управление			
1.5	Ръководители и тяхната работа			
ТЕМА 2. РАЗВИТИЕ НА НАУКАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ		3	2	
2.1	Предпоставки за възникване на науката за фирменото управление			
2.2	Основни етапи и подходи в развитието на науката за управление			
2.3	Предприятието като „затворена система“ - Класическа школа, Школа на „човешките отношения“			
2.4	Предприятието като „отворена система“ - Системен подход и кибернетика, Теория за вземане на решения, Ситуационен подход			
ТЕМА 3. УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ		3	2	
3.1	Същност на управленското решение			
3.2	Видове управленски решения			
3.3	Процес на вземане на решения			
3.4	Методи за търсене на творчески решения			
3.5	Поведенски проблеми при вземане на решения			
3.6	Ръководни стилове при вземане на решения			

ТЕМА 4. КОМУНИКАЦИИ В УПРАВЛЕНИЕТО		3	2	
4.1	Същност на комуникацията			
4.2	Модел на комуникацията			
4.3	Невербална комуникация			
4.4	Вътрешно организационна комуникация			
ТЕМА 5. СРЕДА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА		3	2	
5.1	Външна среда на организацията			
5.2	Конкуренция в бизнеса			
5.3	Вътрешна среда на организацията			
5.4	Модели за анализ на средата			
ТЕМА 6. ЦЕЛИ НА ФИРМАТА		3	2	
6.1	Същност на целите			
6.2	Видове цели			
6.3	Избор на цели на организацията			
ТЕМА 7. ПЛАНИРАНЕ		3	2	
7.1.	Същност			
7.2.	Процес на планиране			
7.3.	Видове планове			
7.4.	Принципи, подходи, модели, предимства и ограничения			
ТЕМА 8. СТРАТЕГИИ НА ФИРМАТА		3	2	
8.1	Същност и видове стратегии			
8.2	Корпоративни стратегии			
8.3	Бизнес стратегии			
8.4	Етапи в еволюцията на стратегическото управление			
ТЕМА 9. ОРГАНИЗИРАНЕ		3	2	
9.1.	Управленската функция „организиране”			
9.2.	Разделение и интегриране на управленската дейност			
9.3.	Същност на структурата на управление			
9.4.	Видове структури на управление			
9.5.	Избор на структура на управление			
ТЕМА 10. МОТИВАЦИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО		3	2	
10.1	Същност, основни понятия			
10.2	Мотивационни теории			
10.3.	Мотиватори			
ТЕМА 11. ГРУПИ В УПРАВЛЕНИЕТО		3	2	
11.1	Същност и видове			
11.2	Характеристики на групата			
11.3	Етапи в развитието на групата			
11.4	Процеси в групата			
11.5	Екипът като особен вид група			
ТЕМА 12. ЛИДЕРСТВО В УПРАВЛЕНИЕТО		3	2	
12.1	Същност на лидерството. Власт и влияние на ръководителите			
12.2	Теории на лидерството – обобщено представяне			
12.3	Теории за характерните черти на лидера			
12.4	Поведенски теории за лидерството			

12.5	Ситуационни теории за лидерството			
ТЕМА 13. КОНТРОЛ		3	2	
13.1	Същност, предназначение, роля на контролирането			
13.2	Процесът на контролиране. Елементи на контролната система			
13.3	Видове контрол и обекти на контрола			
13.4	Контролът в общия управленски цикъл			
13.5	Странични ефекти от осъществяването на контрол			
ТЕМА 14. УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОМЯНАТА		3	2	
14.1	Същност на фирмената промяна			
14.2	Видове промяна			
14.3	Модел за управление на промяната			
14.4	Процес на управление на промяната			
ТЕМА 15. СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И БИЗНЕС ЕТИКА		3	2	
15.1	Развитие на възгледите за отговорностите на бизнеса пред обществото			
15.2	Концепции и модели за социална отговорност на бизнеса			
15.3	Съвременни разбирания за същността и областите на приложение на социалната отговорност в бизнеса			
15.4	Етика в бизнеса			
15.5	Инструменти за стимулиране на етичното поведение в бизнес организациите			
Общо:		45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Тестове	2	40
1.2.	Казуси	4	65
Общо за семестриален контрол:		6	105
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)		
Общо за сесиен контрол:		1	70
Общо за всички форми на контрол:		7	175

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Станчева А., Апостолов А., Серафимова Д., Зафирова Цв., Добрев Д. и др., Теория на управлението, Издателство „Наука и икономика, ИУ -Варна, 2010
2. Серафимова Д., Теория на управлението, Издат. къща „Стено“, В., 2015
3. Станчева А., Основи на управлението, Издат. къща „Стено“, В., 2006

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Ангелов А., и др. Основи на управлението, издат. „Стопанство“, С., 1999
2. Андреева М., Обща теория на мениджмънта, издат. „Галактика“, С., 1996
3. Донъли, Дж., Гибсън Дж., Иванчевич Дж., Основи на мениджмънта (превод), издат. „Отворено общество“, С., 1997
4. Дракър П., Мениджмънт: предизвикателствата на 21 век, превод, „Класика и стил“, С., 2000
5. Дракър П., Мениджмънт: Задачи, отговорности, практики, превод, издат. „Класика и стил“, С., 2003
6. Дракър П., Ефективно управление, превод, издат. „Класика и стил“, С.,
7. Кълвачев И., Прогресът в управлението на фирмата, издат. Абагар, В. Търново, 2000
8. Колинс Дж, Порас Дж., Създадени вечни: Успешните практики на вечните компании, Класика и стил, 2000
9. Конрад, Н.. Сундзъ-Ундзъ Трактати за военното изкуство. Шамбала. София, 2001
10. Мескон, М., М. Альберт, Фр. Хедоури. Основи менеджмента. Пер. с англ. Москва, Дело, 2004
11. Aldag, R.J. and Stearns, T.M., Management, South-West Publ. Co., 1987
12. Dale, E., Management: Theory and Practice, McGraw-Hill Book Co., 1969
13. Handy, Charles, Understanding Organizations, Penguin Books, 1993
14. Ireland, Duane, Hitt, Michael A., Mission Statements: Importance, Challenge, and Recommendations For Development, Business Horizons, 1992
15. Isenberg, Daniel J., How Senior Managers Think, Harvard Business Review, 1984, 6
16. Kast, F. E. J. E. Rosenzweig, General Systems Theory: Applications for Organisations and Management, (1972); In: Management Classics, ed. Ivancevich, Matesson, BPI, Plano, Texas, 1986
17. Kotter, John P., What Leaders Really Do?, Harvard Business Review, 1990, 3
18. Kotter, John, L. Schlesinger, Choosing strategies for change, Harvard Business Review, 1979, 2
19. MacKinzie, R. Alec, The Management Process in 3-D, The Best of the Harvard Business Review, 1991
20. Mintzberg H., The Manager's Job: Folklore and Fact, Harvard Business Review, 1990
21. Nadler, D., Tushman, M. Beyond the charismatic leader: Leadership and organizational change. California Management Review, Winter 1990

и много други